

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XVIII. Rainaldus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

niam commutandi tribuant apud Sylv. V. legatum 4. q. 12. & dixi de hoc lib. 4. tra. 2. c. 13. n. 14.

Notandum secundum. Episcopus compellere debet executores testamentorum ad exequendas ultimas pias voluntates. Ita etiam habetur in c. 3. & c. 6. hoc tit. Putat vero Gl. hic v. pjs, quod in causis profanis Episcopus se immiscere non possit, si testator Laicus sit; sed contrarium docet Gl. in cit. c. 6. V. ab Episcopo, quæ magis communiter recepta est à Doctoribus (quamvis non ubique in praxi servetur) tamen publicatio testamenti, si testator Laicus sit, ad iudicem tantum sæcularem pertineat, tamen compulsionem ad exequendum circa pia, & profana relicta esse mixti fori, & dari locum præventioni, eò quod defunctus, cum pro se agere non possit, inter miserabiles personas numeretur, quarum causa ad Iudicem etiam Ecclesiasticum spectat.

His adde primò. Quod Episcopus curare etiam debet, ut, quæ ad pias causas inter vivos donata sunt, executioni mandentur, juxta Trident. sess. 22. c. 8. de reformatione, ubi additur, quod Episcopi jus habent visitandi hospitalia, & confraternitates omnes pias, & consequenter exigendi rationem administrationis.

Adde secundò. Si commutationes ultimarum voluntatum fiant à Sede Apostolica, quod Episcopi tanquam delegati ejusdem Sedis cognoscere debeant, in impetratione nihil subreptionis contigisse, priusquam commutationes executioni mandent, Trident. sess. eadem c. 6. reformationis.

Adde tertio. Si dispositio pia defuncti executioni non mandetur, quilibet è populo querelam deferre potest ad Ecclesiæ Prælatum, vel iudicem loci sæcularem, si executor Laicus sit. L. nulli 29. in fine. C. de Episcopis.

Notandum tertium. Etsi testator prohibeat, ne hæredem, aut executorem negligentem Episcopus compellat, nihilominus tamen compellere potest, quia persona pri-

vata non potest tollere, aut impedire juris publici dispositionem, uti suprà dixi c. requisisti 15. not. 4. hoc tit. Sin autem prohibeat, ne Episcopus se immisceat exequendo, tum refert, num testator alium in casu negligentia substituerit executorem, & valet dispositio, seu prohibitio; an nullum substituerit, tunc pro non adjecta habetur, teste Abb. hic. n. 6. Mol. disp. 251. n. 9.

CAPITULUM XVIII.

Rainaldus.

PARAPHRASIS.

Pepo Filium Rainaldum hæredem instituit, ita ut si absque liberis masculis decederet, patris suis hæreditatem restitueret; mortuo Pepone inter Rainaldum, & patruos super bonis hæreditatis controversia mota est, in qua ipsi in tres arbitros compromiserunt, sed uno mortuo duo alij (quia ex forma compromissi poterant) procedentes arbitrari sunt, sed perperam, & imperitè, uti ex textu apparet. Porro Rainaldus prole destitutus testamentum fecit, in quo medietatem partem sibi ex bonis paternis competentis legavit avunculis suis, aliam medietatem uni patruo (alij patruj fortè mortui fuerunt) & filijs ejus reliquit, eo adjecto, ut si patruus, & filij impedirent legatum avunculorum, bona, in quibus sibi hæredes essent, ad eosdem avunculos secundum ratas portiones devolverentur. Post mortem Rainaldi, cum patruus hæreditatem adiisset, contra eum, & filios ejus, avunculi coram Iudice litem moverunt, petentes legatum suum: sin autem patruus, & filij illud detinerent & dare nollent, tunc restitui sibi volebant, quæcunque ex testamento Rainaldi ad illos pervenerunt, aut pervenire potuerunt: Iudex tamen absolvit patruum, & filios à dando legatum (secutus videlicet imperitorum arbitrorum pronuntiatum) & nihilominus illos condemnavit.

T

vit,

vit, ad bonorum aliorum restitutionem, secundum formam testamenti. Ab hac sententia pars utraque appellavit ad Papam, petens, ut, quatenus contra se lata sit, sententia, infirmaretur, & quatenus pro se lata, executioni mandaretur; Causam proinde commisit Papa Gregorius IX. Cardinali; is consideravit, quod Rainaldo ex bonis patris tertio pars, jure naturæ, debita fuerit, in qua gravari non potuit; insuper, quod ex reliqua, seu restante hereditate, quartam Trebellianicam, sicuti quilibet alius restituere gravatus, deducere potuerit, consequenter, quod ex ijs partibus, quæ simul faciunt semissem hereditatis, avunculis suis validè potuerit legare. Ea propter Cardinalis pronuntiavit, judicem in eo, quod patrum consentientem se medietatem legati avunculorum possidere, absolvit, perperam judicasse; in reliquo autem ejusdem judicis sententiam confirmavit. Porro in eo, quod idem iudex patrum, & filios totaliter in ijs, quæ in secundo articulo, videlicet circa pœnam, à testatore appositam, petita fuerunt, condemnavit, malè eum pronuntiassè decrevit, quandoquidem filij nihil contra defunctum commiserunt, quia nihil ex ijs, quæ patuntur, possederunt, sed quoad portionem, quam patruus habuit, confirmavit ejusdem judicis sententiam. Eundem patrum, & filios ejus in residuo absolvens, salvo nihilominus manente ipsi patruo beneficio Legis Falcidiae, circa restitutionem partis legati à se detentæ, & possessæ, dummodo intra tempus legitimum paruerit, restituendo legatum, eò quod inventarium confecerit, atque etiam contra voluntatem testatoris lex Falcidia locum habeat.

SUMMARIUM.

1. Hæres, si inventarium conficiat, quando detrahatur Falcidia?

2. Etiam ex donationibus mortis causa factis?

Notandum primum. Testator hæres non necessario pœnam privationis imponere potest, nisi legata, & alia jussu exequatur, atque insuper disponere, ut quem commoda, quæ hæredi (aut alteri executori) propter negligentiam tolluntur pervenire debeant.

Notandum secundum. Hæres si inventarium conficit, saltem quartam partem hereditariæ suæ portionis retinere debet, ut ea legatis exhauriri non possit, sed de eodem quadrante ex ijs deducendi jubet. *tit. ff. & C. ad legem Falcidiam institutis de Lege Falcidia.*

Excipitur primò. Nisi testator probaverit, ne Falcidia detrahatur. *Authent. cum C. eodem.* Idemque pari ratione de Trebellianica sentiendum, uti dicam in 1. eodem in 6. Neque obstat, quod beatus dicitur deductioni Falcidiae locum esse contra testatoris voluntatem, respondetur enim ex *L. Titia 86. ff. de legat. 1. L. Falcidiam*, Falcidiam non ex voluntate defuncti, sed potius contra eam, et legi dispositione introductam esse, quandoquidem testator significat, legatario remittendum esse, prout maxime apparet in nostro *cap. V. quacunq; occasione testamenti* &c. nihilominus verò ex vi legis deductio fit, nisi testator expresse prohibuerit. Excipe secundò. Quod in Legem Falcidiae locus non est, *Authent. cum C. ad Legem Falcidiam*, & idem de Trebellianica sentiendum esse, est communis illius sententia apud *Covar. his S. 3. n. 7.* Excipe tertio. Si alicui res legata sit commissa, ut non alienetur, sed maneat apud heredes, Falcidia deduci non potest. *Authent. sed & in ea C. eodem.* Idem quoque de Trebellianica dicendum, cum in jure equiparetur, uti videre est apud *Molin. 2. disp. 187. n. 28.* Excipe quarto. Si heres à iudice admonitus per annum ius Falcidis non exequatur, amittit ius Falcidis. *Authent. de hæredibus, & Falcidia.*

his igitur. & sequentibus. Plura vide apud Molin. cit. loc.

1. Duo adde, primum. Non tantum ex Legatis, sed etiam donationibus mortis causa factis Falcidiam deduci posse. L. si mortis s. & L. penult. C. eodem L. 2. ff. de mortis causa donationibus.

Alterum. Modus detrahendi Falcidiam traditur in S. quantitas S. cum autem Inst. de L. Falcidia, & L. in imponenda 6. C. eodem, hereditatis, ac patri monij defuncti quantitatem considerandam esse secundum tempus mortis, ita, ut siue aucta sint bona, jacentis hereditate, siue diminuta, nihil id prodest, aut obstat heredi; postea deducitur ex alienum defuncti, cum neque legata debeantur, nisi ex alieno deducto L. successores C. eodem. Deinde deducuntur funeris impendia cit. S. cum autem & quidquid heres ratione testamenti, videlicet in ejus insinuatione, conficiendo inventario &c. expendere debuit, L. ult. §. in compensatione C. de jure deliberandi. His omnibus deductis heres, si hereditatem adiit, inventarium confecit, & legata solvere paratus est, quartam partem seu totius hereditatis, si unicus, seu ex alie heres est, seu portio- nis, in qua institutus est, habere debet.

CAPITULUM XIX.

Joannes.

PARAPHRASIS.

Clericus O. de bonis suis per ultimam voluntatem quendam legavit ad pia loca, executores constituens Joannem Clericum, & P. Laicum, quibus etiam mandavit, ut creditoribus suis satisfacerent; capropter Gregorius IX. ait, hos executores, cum mandatum susceperint, cogi debere ad exequendum.

SUMMARIUM.

1. Episcopus etiam Laicum executores compellere potest ad executionem piam voluntatum.

2. Nemo quidem cogi potest ad munus executoris testamentarij suscipiendum, compelli tamen ad executionem potest, si munus hoc in se susceperit.

Notandum primum. Ad executionem piam voluntatum Episcopus etiam Laicum executores compellere potest. Addit verò Abb. n. 2. id locum etiam habere in causa non pia, saltem si testator Clericus sit, & ideo insinuatione testamenti coram Judice Ecclesiastico fiat, prout satis colligitur ex c. isto.

Notandum secundum. Munus executoris testamentarij nemo cogitur suscipere, sed postquam suscepit, jussa defuncti implere debet. Ita etiam docui lib. 3. tra. 5. c. 11. n. 2. Sufficit autem acceptatio tacita, quæ ex facto cognosci possit, ut si litteras scienter accepisti, in quibus officium executoris tibi demandatum, nec contra protestatus es, argum. Clement. 1. de procuratoribus, & tradit Bartolus in L. C. Titius. ff. de constituta pecunia, quod in ijs, quæ per epistolam inter absentes geri, & obligatio contrahi potest, qui scienter suscipit litteras offerentes obligationem, & non contradicit, v. g. coram testibus, consentire censetur.

Deinde bene admonet hic Abb. n. 3. quod Superior ad quem cura ista pertinet, videlicet Episcopus in legatis pijs, vel etiam non pijs, si testator Clericus sit, possit aliquem sibi subditum, si ita opus sit, compellere, saltem ut delegatum sive commissarium suum, ad exequendum. argum. c. pastoralis 28. de officio delegati. & L. 1. C. qui pro sua jurisdictione, &c.

Ad extremum adverte, quod executor testamentarius rationem acceptorum, & expensorum Superiori reddere teneatur, prout monuit Archidiaconus in c. Episcopus. distinct. 80. atque conveniens fore, ut heres, & legatarij intersint, quia ipsorum interest.

* *

T 2

CAPL